

УДК: 159.942-053.4

ЕМОЦІЙНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ДИТИНИ-ДОШКІЛЬНИКА ЯК ПЕРЕДУМОВА РОЗВИТКУ ЇЇ ЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ

ІВАНОВА В.В., ЩЕРБАНИЧ Я.В.
Мукачівський державний університет

У статті проаналізовані різні підходи науковців до проблеми емоційного самовідчуття, на базі якого розвивається такий емоційний стан, як емоційне благополуччя; розкрито поняття «емоційної стійкості»; розглянуті причини виникнення емоційних відхилень у дошкільників.

Ключові слова: емоційне світовідчуття, емоційне самопочуття, емоційне благополуччя, емоційна стійкість.

Багатопланові структурні перетворення, які відбуваються в економічній, соціальній, культурній сферах нашого суспільства, ставлять величезне число проблем, викликаючи інтелектуальне, духовне, емоційне, фізичне напруження людини. Багатьма вченими фіксуються у дорослих і дітей недолік відповідальності, підвищена тривожність, агресивність, якісні зміни в міжособистісних, міжгрупових стосунках, у ставленні до різних обставин життя. За даними досліджень приблизно 20% дошкільнят емоційно нестійкі, а до кінця 1 класу їх кількість збільшується до 60-70%. Між тим високий рівень емоційної стійкості забезпечує позитивний результат спілкування, взаємодії дітей з однолітками і дорослими, сприяє якісному засвоєнню знань, формуванню умінь і, в цілому, успішного навчання в подальшому в школі. Емоційно стійка людина продуктивна і успішна в професії, особистому житті. Тобто, в кінцевому рахунку, високий рівень емоційної стійкості сприяє підвищенню стабільності суспільства в цілому. Тому в даний час актуалізувалися завдання осмислення особливостей психічного розвитку сучасних дітей, зокрема, їх емоційної стійкості, що забезпечує позитивні результати спілкування, навчання в школі, соціалізації.

Об'єкти та методи дослідження

Питання емоційного благополуччя дошкільника, а точніше проблема емоційного світовідчуття дитини - стала предметом досліджень колег, учнів і продовжувачів справи А.В. Запорожця (А.Д. Кошелева, Л.А. Абрамян та ін.). Відносячись до сфери емоційного розвитку, проблема емоційного світовідчуття відіграє також важливу роль у формуванні «базового» пласта свідомості дитини. Це одна з найважливіших ліній її емоційно-мотиваційного розвитку.

Говорячи про емоційне світовідчуття дитини, дослідники мають на увазі самий базис її внутрішнього суб'єктивного, особистісного ставлення до світу, до людей, до самого факту власного буття. Іншими словами, це «мелодія життя» дитини. В одних випадках це радість буття, повнота життя, згода зі світом і самим собою, відсутність афективності і входження в себе, в інших - надмірна спрямованість взаємодії, стан пригніченості і настороженості, виражена агресія, внутрішні захисти, і т. д.

Емоційне світовідчуття А.Д. Кошелева та ін. розуміють як складне і узагальнене почуття, що виникає у дитини як результат взаємодії множинних ситуативних емоційних переживань. Складаючись у своїх джерелах як результат взаємодії різних за своїм предметним змістом емоцій: суб'єктивного самопочуття, емоцій, що викликаються близьким дорослим (насамперед матір'ю), емоцій, що запускаються успішністю освоєння навколишнього світу, емоційне світовідчуття стає тим «базисом» свідомості, який живить всі прояви активності дитини (в тому числі і пізнавальної), посилюючи і направляючи цю активність або ж, навпаки, послаблюючи і навіть блокуючи її [7].

Як зазначає В.К. Вілюнас, фонові емоційні переживання, як стійкі настрої та самопочуття дитини, відіграють важливу роль у пов'язуванні окремих емоцій дитини в цілісне емоційне життя. Вони визначають пороги виникнення для інших переживань і станів і задають характер узагальненої модальності емоційного життя дитини і домінування в ній окремих емоцій.

Таким чином, за своїм генезисом емоційне світовідчуття може бути розглянуто як складне, узагальнене, ієрархічно організоване почуття дитини до світу, що виникає насамперед на основі взаємодії переживань, що відносяться до різних рівнів цієї взаємодії. На базі емоційного світовідчуття розвивається такий емоційний стан як емоційне благополуччя.

Постановка задачі

Метою статті є узагальнення теоретичних положень щодо проблеми емоційного благополуччя дитини-дошкільника як передумови її емоційної стійкості.

Результати та їх обговорення

У психологічному словнику М.І. Дьяченко поняття «емоційний стан» визначається як особливий стан свідомості, стан суб'єктивного емоційного комфорту - дискомфорту (мені добре, мені погано), як інтегральні відчуття благополуччя - неблагополуччя в тих чи інших підсистемах організму або всього організму в цілому [3]. А.В. Кошелева зазначає, що це поняття співвідносно з поняттям «настрій» як різною мірою усвідомлений психічний стан, як позитивний або негативний емоційний фон психічного життя індивіда. Співвідносно воно також і з поняттям «емоційне самопочуття», яке розуміється як відчуття або переживання дитиною емоційного комфорту - дискомфорту, пов'язаного з різними значимими аспектами його життя [7].

Емоційні стани, поряд з процесами і властивостями, достатньо повно розкривають особливу систему проявів психіки людини. Вони займають проміжне положення за ознаками узагальненості і стійкості, між психічними процесами і властивостями особистості.

В дослідженнях емоційного стану дітей дошкільного віку (А.Д. Кошелева, І.Ю. Ільїна, Г.А. Свердлова та ін.) стійко позитивний, комфортно-емоційний стан дитини розглядається як базовий, є основою всього відношення дитини до світу і впливає на особливості переживання сімейної ситуації, пізнавальну сферу, емоційно-вольову, стиль переживання стресових ситуацій, стосунки з однолітками. Такий базовий емоційний стан характеризується як почуття емоційного благополуччя, яке проявляється не тільки на переважно позитивному тлі настрою, але і в стилі переживання результатів дій, успіхів і невдач, у розвитку пізнавальної мотивації, включення дорослого в спільну діяльність, ставлення до оцінки дорослого, розвитку самоконтролю, переживанні сімейної ситуації. Емоційне благополуччя забезпечує високу самооцінку, сформований самоконтроль, орієнтацію на успіх в досягненні цілей, емоційний комфорт в сім'ї і поза нею. Як показник оптимальності загального розвитку дитини та психічного здоров'я розцінюється емоційне благополуччя в роботах Г.Г. Філіппової, яка розкриває його структуру. Емоційне благополуччя дитини, на думку автора, представлено наступними компонентами: емоція задоволення-невдоволення як зміст переважного фону настрою; переживання комфорту як відсутність зовнішньої загрози і фізичного дискомфорту; переживання успіху-неуспіху в досягненні цілей; переживання комфорту в присутності інших людей і ситуаціях взаємодії з ними; переживання оцінки іншими результатів активності дитини. Всі ці складові, підкреслює автор, можуть мати різний зміст [9].

О.А. Шаграєвою і С. А. Козловою емоційне благополуччя дитини розцінюється як показник оптимальності її загального психічного розвитку та психологічного здоров'я [7].

Т.К. Марченко до сприятливого нервово-психічного стану дитини відносять: хорошу і швидко адаптацію, поведінку і почуття дитини адекватні навколишнім умовам і подіям, соціально-прийнятні способи самоствердження і самовираження, позитивний емоційний фон, оптимістичний настрій, здатність до емоційного співпереживання, доброзичливе ставлення до інших людей, рівномірний і своєчасний розвиток психічних процесів.

Як зазначає А.Д. Кошелева, дитині емоційно добре, коли вона приходиться в дитячий садок в хорошому настрої і протягом дня він майже не змінюється; коли діяльність її успішна або ж переживається нею як успішна завдяки уважному ставленню оточуючих; коли відсутнє переживання небезпеки з боку оточення; коли є друзі, з якими хочеться грати і які взаємно виявляють цікавість; Т.А. Даніліна до параметрів емоційних проявів відносить емоційний фон, вираженість емоцій і емоційну рухливість. На думку О.І. Бадуліна, позитивний емоційний фон проявляється в піднесеному настрої, посмішці і жестах, вираженні відкритості і розслабленості. Дитина легко вступає в спілкування і гру, проявляючи зацікавленість і т. п. Негативний емоційний фон характеризується пригніченістю, поганим настроєм, розгубленістю, вираз обличчя сумний чи індивідуальний [1].

Першорядність проблеми емоційного благополуччя дитини дошкільного віку відзначають багато сучасних дослідників – психологи, педагоги, фізіологи, медики. Аналіз психолого-педагогічної літератури дозволяє виділити ряд факторів, які забезпечують позитивний емоційний стан дитини. До них відносяться доброзичливий, сприятливий мікроклімат внутрішньо сімейних відносин (З.М.Богуславська, Ю.Ф.Бабіна, В. Корницька та ін.); особистісно-орієнтоване, педагогічно грамотне спілкування педагога з дитиною (М.І.Лісіна, В.П.Петровський та ін.); благоприємне становище дитини в групі однолітків (Л.Н.Башлакова, А.А.Рояк Т.І. Єрофеева і ін.); діяльність дитини і досягнення успіху в ній (Р.С. Буре, Т.А.Рєпіна та ін.).

Поняття «емоційне благополуччя» неможливо розкрити поза дослідження поняття «емоційне неблагополуччя».

Під емоційним неблагополуччям дітей дошкільного віку Л.А. Абрамян, А.Д. Кошелева розуміють стійке негативне самопочуття дітей. Їх поведінка, як правило, не адекватна ситуації. Ці діти примхливі, уперті, конфліктні в спілкуванні з дорослими і однолітками, зазнають чималих труднощів в організації та регуляції своєї поведінки, в засвоєнні дошкільної програми. Емоційна нестійкість проявляється у високій збудливості дитини, імпульсивності, підвищеній тривожності, нестабільності настрою, а іноді і яскравої агресивності. А.В. Гордєєва до порушень емоційної сфери відносить тривожність, різні види агресивності, невгамовність, невротичні симптоми.

Л.А. Абрамян розділив дітей з емоційним неблагополуччям на три групи. До першої групи належать діти неврівноважені, швидко збудливі. Емоційне благополуччя цих дітей ситуативне і не призводить до утворення стійкої негативної позиції. В цілому у них переважає доброзичливе ставлення до однолітків, прагнення до спільної гри. Друга група - діти переважно легко «гальмівні», зі стійким негативним ставленням до спілкування. Вони уникають спілкування, не впевнені в собі. До третьої групи належать діти з багаточисленними страхами [2].

В психологічних словниках напруга визначається як загальне відчуття рівноваги і готовність змінити поведінку при загрозливій ситуації; як величина зусилля, спрямована на вчинення дій, як психічний стан, обумовлений передбаченням неблагоприємних для суб'єкта подій, супроводжуваних відчуттям загального дискомфорту, тривоги, іноді страху [8].

В.Г. Алямовська до основних ознак емоційно напруженого стану у дітей відносить стійке порушення сну, яке проявляється в тому, що дитина погано засинає і

дуже неспокійно спить; втомлюється після навантаження, яка зовсім недавно давалася їй зовсім легко; стає безпричинно вразливою, часто плаче з незначного приводу або, навпаки, стає занадто агресивною. На заняттях відзначається підвищена неухважність, забудькуватість. У дитини пропадає впевненість в собі, в своїх силах, вона частіше шукає схвалення та підтримки у дорослих, «тулиться до них». Стає непосидючою і неспокійною, проявляється впертість, кривляння, які раніше не спостерігалися.

До параметрів емоційних проявів дошкільників Т.А. Далініна відносить емоційний фон, який має багато спільного з настроєм (але це більш розмита, тривала і стійка форма вираження емоційного стану), який може бути або позитивним, або негативним. Інший параметр - вираженість емоцій. Важливо побачити, наскільки багатий і різноманітний емоційний світ дитини, чи засвоїла вона емоційні відтінки, або її емоції «плоскі», односторонні, невиражені. Наступний важливий параметр - емоційна рухливість. Надмірно швидка і часта зміна настроїв свідчить про підвищену емоційну рухливість, нестійкість [2].

Л.П. Стрелкова параметрами психологічної діагностики емоційної сфери дитини позначає адекватну реакцію на різні явища навколишнього середовища; диференціацію та адекватну інтерпретацію емоційних станів інших людей; широту діапазону зрозумілих і пережитих емоцій, інтенсивність і глибину переживання, рівень передачі емоційного стану в мовному плані, термінологічну оснащеність мови; адекватний прояв емоційного стану в комунікативній сфері.

Особливості емоційного розвитку дитини дошкільного віку Є.І. Ізотова пропонує виявляти за наступними показниками: емоціональний досвід дитини; присутність у дитини фактора емоційної напруженості; наявність у дитини знань і уявлень про почуття, емоції; емоційне поле дитини; емоційний стиль дитини; експресивність (мімічна виразність) дитини [5].

Не всі емоційні проблеми, як вказує А.І. Захаров, можна віднести до категорії реактивних станів або конфліктних переживань. Прояви реактивних станів можуть виражатися різкими змінами в поведінці, заїканням, посмикуваннями в різних частинах тіла, страхами, нетриманням сечі і калу, психомоторним збудженням (підвищена метушливість, безцільні рухи, невмотивовані вчинки) або, навпаки, психомоторним гальмуванням: дитина як би застигає, ціпеніє. При реактивних станах можуть спостерігатися розлади свідомості типу «сутінкових станів» - коли дитина не віддає собі звіт у своїх діях, не контролює їх, перебуваючи в сильному емоційному збудженні, що може супроводжуватися зникненням мовлення, депресією (пригнічений настрій), анорексією (відмова від їжі) [4].

Тривалі, важкі реактивні стани і конфліктні переживання, як підкреслюють К.С. Лебединська, А.С. Співаковська та інші дослідники, можуть привести до неврозу, який починається зазвичай з невротичної реакції - безсоння, відсутності апетиту, головної болі, надмірної вразливості і дратівливості. У більш важких випадках виникають порушення поведінки, які зовні можуть виявитися як прояви психопатії, шизофренії або мати форму припадків, схожих на епілептичні. Велику роль у виникненні та перебігу захворювання відіграють особливості особистості, які визначають її ставлення до психотравмуючої ситуації. У дорослих ефективним бар'єром проти хвороби є вміння критично сприймати факти, приймати тверді рішення і виконувати їх, а також почуття гумору. Для дитини ж основною перешкодою неврозу служить емоційна стійкість, і, відповідно, швидкою дорогою до нього є емоційна нестійкість.

Необхідно відзначити нечисленність робіт вітчизняних дослідників, пов'язаних з вивченням емоційних переживань здорових (в медичному сенсі) дітей. Дослідження вітчизняних авторів, присвячені аналізу дитячих переживань, пов'язані в основному з

областю медичної психології, в них розглядаються психопатії, неврози, різні форми психопатичних захворювань (М.І. Буянов, І. Захаров, К.С. Лебединська, А.С. Співаковська та ін.). Нечисленними залишаються дослідження, присвячені практичній роботі з емоційними проблемами дітей (В.П. Балакіреєв, І.М. Нікольська, А.М.Прихожан). Як засоби корекції дослідники називають: арт-терапію, сюжетно-рольові ігри, використання кольору, музичних засобів, бесіди, складання розповідей, розглядання картин, що відбивають емоційні переживання дитини (А.І. Захаров, Л.В. Соловйова, А.В. Лебедева, М.І. Чистякова та ін.).

А.В.Соловйова для розвитку емоційної сфери старших дошкільників (розуміння емоційного стану) пропонує бесіди про різноманітні емоційні стани; вправи-етюди на вираження певних емоцій; малювання під музику різних емоційних переживань; читання розповідей на задану тему, що відбивають емоціональні переживання дитини; розглядання репродукцій картин. М.Е. Вайнер в профілактиці та корекції недоліків емоційної сфери, зокрема - неадекватного емоційного реагування дітей дошкільного віку, рекомендує використання педагогічної технології, заснованої на опосередкованому впливі на сполучену з емоційною сферою сенсорну сферу (зорові, слухові, дотикові, нюхові і смакові аналізатори) через гру. О.І. Бадулїна, як одну з умов, що забезпечують емоційне благополуччя дитини, розглядає організацію соціального середовища, яка розуміється як широке різноконтекстне спілкування дитини з вихователем, змістовно-значуще спілкування з однолітками, організацію різних видів дитячої самостійної діяльності. М.Ю. Стажарова в якості засобів корекції емоційних порушень дітей вважає за можливе використання насиченого позитивними емоціями пізнавального спілкування батьків з дітьми, створення нових форм взаємодії в сім'ї, тренінг виховних навичок батьків. Результати дослідження Ю.В. Бабіної показали, що педагогічно грамотне спілкування педагога з дитиною, зміна соціально-психологічного клімату в сім'ї і ДНЗ, соціального статусу в групі однолітків істотно впливає на зниження емоційного неблагополуччя у дітей і досягнення ними емоційного комфорту.

Причинами виникнення емоційних відхилень у дошкільників дослідники називають економічні, екологічні, соціокультурні, біологічні фактори, особливості міжособистісних відносин дитини в сім'ї та дитячому садку, дестабілізацію суспільства та окремих сімей, відсутність у ряді випадків нормальних гігієнічних, економічних, екологічних умов для майбутніх матерів і дітей, неблагоприємні впливи в період внутрішньоутробного розвитку, в період родової діяльності та після народження.

На складність емоційного світу дітей та вплив на нього дорослих звертали увагу А. І. Захаров, Б. В. Зейгарник, А. П. Лурія, В.С. Мухіна та ін. Вони вважали, що вихователю необхідно не тільки побачити сам факт емоційного переживання дитини, а й встановити його причину. Так, в роботах Л.А. Абрамян, Л.С.Виготського, М.С.Лісіної, О. С. Нікольської та ін. вказується, що емоційні порушення зазвичай виникають у зв'язку з негативними емоційними переживаннями дитини. Найбільш гострі і стійкі переживання спостерігаються при незадоволеності дитини ставленням до неї однолітків, оточуючих людей, особливо значущих для неї дорослих, тобто в першу чергу батьків і вихователів. А. Бандура, до факторів, що викликають агресію у дітей відносить: біологічні (специфіка нервової системи); соціокультурні фактори; особливості міжособистісних відносин дитини в сім'ї; внутрішньо особистісні чинники; стиль виховних впливів дорослих. Л.А. Репіна, В.І. Бубнова відзначають негативний вплив сучасних засобів масової інформації, які демонструють агресивні дії. Для сучасної дитини засоби масової комунікації стають реальним фактором соціалізації, безпосередньо впливає на її емоційне благополуччя. Як показують дослідження, той набір ЗМК, який використовує доросла людина, створює специфічний для неї

інформаційний світ. Достаток у фільмах актів насильства, жорстокості, агресії не викликає почуття захищеності, впевненості в своїх силах у дитини, а значить, сприяє емоційному неблагополуччю. Стресовий вплив на дітей в дошкільному закладі, як вказують В.Г. Алямовська і С.Н. Петрова, можуть надавати нераціональний і одноманітний режим життєдіяльності дитини, відсутність необхідних умов для реалізації природної потреби дитини в русі, недооцінка значення загартовування, скорочення часу перебування на свіжому повітрі, неправильна організація взаємодії дорослих і дітей, переважаючий авторитарного стилю спілкування з дітьми, відсутність уваги до дитини з боку дорослих. Інтелектуально-фізичні та психоемоційні перевантаження внаслідок непродуманості освітнього процесу.

Основним психологічним фактором дискомфорту дітей вітчизняні і зарубіжні вчені (М. Розенберг, У. Джемс, Е. Еріксон) вважають авторитарний стиль спілкування з боку педагогів. Було встановлено, що при авторитарному стилі спілкування діти придушені, вони постійно очікують загрози і небезпеки з боку оточуючих їх дітей та дорослих, тому замкнуті, агресивні і несамостійні. В роботах П.М. Якобсона, Т.А. Комісаренка відзначено, що після негативного впливу вихователя діти починають вести себе з однолітками агресивно, б'ються, деякі загальмовані. Спостерігається подавлений настрій. Позитивний вплив дорослого викликає активне спілкування в групі з однолітками, яке носить ігровий характер, гра будується на емоційній взаємодії дітей.

У ряді психолого-педагогічних досліджень (А.І. Аржанова, А.С. Залужний, В.Н. Мясичев та ін.) було зазначено, що причиною емоційного неблагополуччя дітей є їхні конфлікти з однолітками.

Дослідження А.Н. Белкіна, Є.Д. Белової, В.П. Іванової та ін. присвячені проблемам негативізму, ізоляваності дитини, конфліктного спілкування, дитячої непопулярності. Основними причинами висуваються порушення взаємин у сім'ї, відносин «дорослий - дитина», «дитина - дитина». Спеціальне дослідження А.А. Рояк вказує на необхідність ранньої діагностики випадків дитячого неблагополуччя, наслідком якого стають негативні форми поведінки дитини.

Причиною конфліктних переживань, як вважають дослідники, може бути алкоголізм батьків, яких дитина, незважаючи ні на що, любить; розлучення або просто постійні сварки батьків і т. п. Тривалі конфліктні переживання формують у дитини почуття «втраченої опори», внаслідок чого втрачаються життєві орієнтири, закріплюється невпевненість в собі і в навколишньому світі, всі емоції направляються в одне русло, звужується коло інтересів, в характері з'являються риси подвійності.

Висновки

Аналіз психолого-педагогічної літератури показав виключне значення емоцій у розвитку особистості дитини (Л.А. Абрамян, З.М. Богуславська, Л.С. Виготський, А.В. Запорожець, А.Д. Кошелева, Я.З. Неверович, С.Л. Рубінштейн та ін.). Емоції, як зазначають дослідники, впливають практично на всі сфери психічного розвитку дитини, виступають як зовнішній знак внутрішнього стану, як показник соціально-психічного благополуччя, як індикатор особистісного розвитку в дошкільному віці.

Проблема емоційного благополуччя дошкільника, емоційного світовідчуття дитини взаємопов'язана з проблемою емоційної стійкості. Ставлячись до сфери емоційного розвитку, емоційне світовідчуття відіграє важливу роль у формуванні основного пласта свідомості дитини. Це одна з найважливіших ліній її емоційно-мотиваційного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бадулина, О.И. Педагогические основы эмоционального благополучия дошкольников: автореф. дис.... канд. пед. наук / О.И. Бадулина. - М., 1998. -22 с.
2. Далинина, Т.А. В мире детских эмоций: пособие для практических работников ДОУ / Т.А. Далинина, В.Я. Зедгенидзе, Н.М. Степина. - М.: Айрис - пресс, 2004. - 160 с.
3. Дьяченко, М.И. Психологический словарь - справочник / М.И. Дьяченко, Л.А. Кандыбович. - Минск: Харвест, 2004. - 576 с.
4. Захаров, А.И. Как помочь нашим детям избавиться от страха / А.И. Захаров. - СПб., 1995. - 125 с.
5. Изотова, Е.И. Эмоциональная сфера ребёнка: Теория и практика: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Е.И. Изотова, Е.В. Никифорова. - М.: Издательский центр «Академия», 2004. - 288 с.
6. Калинина, Р.Р. Тренинг развития личности дошкольника: занятия, игры, упражнения / Р.Р. Калинина. - СПб.: Речь, 2002. - 160 с.
7. Кошелева, А. Д. Эмоциональное развитие дошкольников / А.Д. Кошелева, В.И. Перегуда, О.А. Шаграева. - М.: Академия, 2003. -176 с
8. Психологический словарь; под ред. В.П. Зинченко. - М.: Педагогика-Пресс, 1996. - 438 с.
9. Филиппова, Г.Г. Психология материнства. Ранний онтогенез / Г.Г. Филиппова. - М., 1999.

АННОТАЦИЯ

ЭМОЦИОНАЛЬНОЕ БЛАГОПОЛУЧИЕ РЕБЕНКА-ДОШКОЛЬНИКА КАК ПРЕДПОСЫЛКА РАЗВИТИЯ ЕГО ЭМОЦИОНАЛЬНОЙ УСТОЙЧИВОСТИ

В статье проанализированы различные подходы ученых к проблеме эмоционального самоощущения, на базе которого развивается такое эмоциональное состояние как эмоциональное благополучие; раскрыто понятие «эмоциональной устойчивости»; рассмотрены причины возникновения эмоциональных отклонений у детей.

Ключевые слова: эмоциональное мироощущение, эмоциональное самочувствие, эмоциональное благополучие, эмоциональная устойчивость.

THE SUMMARY

EMOTIONAL PROSPERITY OF A PRESCHOOL CHILD AS PRE-CONDITION OF DEVELOPMENT OF ITS EMOTIONAL RESILIENCE

Different approaches of scientists to the problem of emotional self-sentiment and such emotional state as emotional prosperity is being developed on its basis have been analysed in the article; a concept "emotional self-sentiment " has been exposed; the reasons of uprising of emotional deviation of preschool children have been considered.

Key words: emotional attitude, emotional well-being, emotional prosperity, emotional self-sentiment.